

Faculteit der Exacte Wetenschappen
Afdeling Algemene Vorming

JAARVERSLAG 2001

INHOUD	blz.
1. Inleiding	4
2. Personeel	5
2.1 Samenstelling afdeling	5
2.2 Stafoverleg	6
2.3 Beheerder	6
3. Onderwijs	7
3.1 Overzicht colleges, seminaria, e.d.	7
3.2 Gastcolleges, begeleiding werkgroepen, e.d.	7
3.3 Werkstukken verplichte AV-colleges, sectie GWIN	8
3.4 Werkstukken verplichte AV-colleges, sectie FWIN	8
3.5 Doctoraalscripties (met begeleiders)	9
3.6 Stages Beleid en Bestuur/Biomedisch Beleid en Management	9
3.7 Steun aan onderwijs in ontwikkelingslanden	10
4. Wetenschappelijk onderzoek	11
4.1 Sectie GWIN	11
4.2 Sectie FWIN	12
4.3 Sectie MAWIN	12
5. Publicaties	15
5.1 Wetenschappelijke publicaties	15
5.2 Vakpublicaties	15
5.3 Abstracts/papers voor congressen, posters	16
5.4 Recensies	16
6. Voordrachten, congressen, symposia	17
6.1 Organisatie van congressen, symposia e.d.	17
6.2 Deelname aan congressen, symposia, werkgroepen e.d.	17
6.3 Voordrachten binnenland	18
6.4 Voordrachten buitenland	18
6.5 Bezoeken aan buitenlandse instituten, e.d.	19
7. Bestuurlijke functies	20
7.1 Bestuurlijke functies binnen de β -faculteiten	20
7.2 Bestuurlijke functies binnen de universiteit	20
7.3 Nevenfuncties, nevenactiviteiten e.d.	20
8. Promotie-onderzoeken (buiten de VU)	21

1. INLEIDING

In het jaar 2001 is de Afdeling Algemene Vorming tot een minimale omvang geslonken. Per 1 mei ging de hoogleraar Maatschappelijke Aspecten der WIN, ir. E.J. Tuininga, met emeritaat en per 1 juni dr. P.P. Kirschenmann, hoogleraar wetenschapsfilosofie, gastlid van de afdeling. Verder accepteerde dr. P. Groenewegen een functie als Universitair Hoofddocent aan de Faculteit Sociaal-Culturele Wetenschappen van de VU. Drs. I. Van der Weijden kreeg gastvrijheid bij de Faculteit Sociaal-Culturele Wetenschappen, maar is wel lid van de Afdeling Algemene Vorming gebleven. Drs. A.F.M.M. Souren vertrok naar de Faculteit Aard- en Levenswetenschappen, Afdeling Oecologie en Oecotoxicologie, waar haar beoogde promotor Dr. N.M. van Straalen de leiding heeft.

Het faculteitsbestuur heeft voor de vacature Tuininga een part-time oplossing gezocht binnen de VU. De hoogleraar Biologie en Samenleving. Mw. Prof. Dr. J.F.G. Bunders, is voor 0.2 fte benoemd tot hoogleraar Maatschappelijke Aspecten der WIN. Een sollicitatieprocedure om een U(H)D MAWIN te benoemen, resulteerde niet in een benoeming. Verder is er een sollicitatieprocedure gestart voor een part-time hoogleraar wetenschapsgeschiedenis. De faculteit filosofie heeft Dr. H. De Regt aangetrokken om het filosofieonderwijs van professor Kirschenmann over te nemen. Aangezien De Regt geen (gast)lid is van de Afdeling Algemene Vorming is daarmee de sectie filosofie de facto uit de afdeling verdwenen.

Het onderzoek heeft door al deze gebeurtenissen slechts beperkte voortgang gevonden, met name in de MAWIN-sectie. Deze tendens werd nog versterkt door langdurige ziekte van Dr. P.T. de Jong.

Wat betreft het onderwijs, dr. G.R. van Overbeeke werd aangetrokken om voor het studiejaar 2001/2002 het MAWIN-onderwijs te verzorgen. Drs. Brigitte Hertz heeft haar werk aan de M-variant moeten stoppen en is samen met dr. Ida H. Stamhuis gaan werken aan een onderzoek naar de eerste vrouwelijke studenten van de Faculteit Wis-en Natuurkunde van de VU (die in 1930 is opgericht). Voor studenten van de Faculteit Aard- en Levenswetenschappen (met uitzondering van de studenten gezondheidswetenschappen) is er een nieuwe cursus met een omvang van twee studiepunten ontwikkeld en gegeven: Wetenschapsgeschiedenis voor Levens-Aard-en Milieuwetenschappers.

Het jaar 2002 was er dus meer een van afbraak dan van opbouw, hoewel schreden zijn gezet om weer een opgaande lijn te verkrijgen. In de toekomst zal waarschijnlijk de samenwerking met de Afdeling Biologie en Samenleving belangrijker worden en zal de Sectie Geschiedenis door de benoeming van een hoogleraar weer een volwaardige plaats in de Afdeling en in de Faculteit FEW (i.s.m. ALW) gaan innemen.

2. PERSONEEL AFDELING ALGEMENE VORMING

2.1 Samenstelling afdeling

De afdeling Algemene Vorming bestaat uit drie secties:

1. Sectie Geschiedenis der Wiskunde, Informatica en Natuurwetenschappen (GWIN)
2. Sectie Filosofie der Wiskunde, Informatica en Natuurwetenschappen (FWIN)
3. Sectie Maatschappelijke Aspecten der Wiskunde, Informatica en Natuurwetenschappen (MAWIN).

Sectie GWIN

dr. C. de Pater	Universitair docent (0,6 fte)
mw. dr. I.H. Stamhuis	Universitair docent (0,5 fte + 0,3 fte)
dr.ir. T. Koetsier	Gastlid

Sectie FWIN

prof. dr. P.P. Kirschenmann	Gewoon hoogleraar (p.m) (per 1 juni met emeritaat)

Sectie MAWIN

mw. drs. B. Hertz	Onderwijscoördinator
mw. dr. P.T. de Jong	Post-doc. onderzoeker (0,7 fte)
dr. P. Groenewegen	Universitair docent (0,9 fte) (tot 1 mei)
mw. drs. A.F.M.M. Souren	Assistent in opleiding (0,8 fte) (tot 1 juni)
dr. G.D. Thijs	Universitair docent (0,5 fte)
prof. ir. E.J. Tuininga	Gewoon hoogleraar (0,9 fte) (per 1 mei met emeritaat)
mw. drs. I. van der Weijden	Adjunct onderzoeker (0,9 fte)

Secretariaat

mw. M.L. Brookman

Toelichting

- De Pater is tevens voor 0,42 fte werkzaam als UD aan de Universiteit Utrecht.
- Stamhuis heeft een tijdelijke uitbreiding van 0,3 fte.
- Koetsier is voor 1,0 fte in dienst van de Faculteit der Wiskunde en Informatica, pro forma toegevoegd aan de sectie GWIN. Voor onderzoek en publicaties zie het jaarverslag van de divisie Wiskunde & Informatica.
- Kirschenmann is gewoon hoogleraar aan de VU, Faculteit der Wijsbegeerte en de β -faculteiten (per 1 juni met emeritaat) Na zijn afscheid is er geen sectie Filosofie meer. De colleges vallen onder verantwoordelijkheid van dr. H. de Regt, Faculteit der Wijsbegeerte.
- Souren werkt bij de afdeling sinds 1 september 1997 gedurende 5 jaar als aio, voor 0,8 fte. Haar onderzoeksproject *De benutting van ecotoxicologische kennis in milieubeleid en management* wordt gezamenlijk met de Afdeling Oecologie en Oecotoxicologie van de Faculteit Biologie uitgevoerd. Per 1 juni is zij uit dienst getreden, en aangesteld aan de Faculteit Biologie, inmiddels Faculteit Aard en Levenswetenschappen
- Van der Weijden werkt (sinds 1 februari 1999) gedurende vier jaar aan een promotie-onderzoek. Het onderzoeksproject 'Kwaliteit in (wetenschappelijk) Gezondheidsonderzoek' wordt gefinancierd door NWO Medische Wetenschappen, aangevuld met geld uit de eerste geldstroom. Zij heeft per 1 mei gastvrijheid gekregen bij de Faculteit Sociaal-Culturele Wetenschappen.

2.2 **Stafoverleg**

In 1999 is een Stafoverleg gevormd. De coördinator van de afdeling prof.ir. E.J. Tuininga zit de vergaderingen van het Stafoverleg voor.

Prof.dr. P.P. Kirschenmann is de vice-voorzitter.

Dr. I.H. Stamhuis is de secretaris.

Lid zijn: de wetenschappelijke stafleden in vaste dienst; de post-doc dr. P.T. de Jong en een wisselende vertegenwoordiger van de aio's/oio's.

Sinds het afscheid van prof. Tuininga is mw. Dr. I.H. Stamhuis waarnemend hoofd (ook nog secretaris). Door alle wijzigingen heeft het Stafoverleg gebrekkig gefunctioneerd.

2.3 **Beheerder**

Drs. G. Veerbeek

3. ONDERWIJS

3.1 Overzicht colleges, seminaria, e.d.

<i>vak / onderwerp</i>	<i>docenten</i>	<i>aantal uren</i>	<i>jaar / studierichting</i>	<i>Aant. dln.</i>
* College Geschiedenis der WI&N	De Pater, Stamhuis	2 sem.u.	2 Inf, 2 B, 2 A, 3 N, 3 S	
* Wetenschap ter discussie	Kirschenmann	2 sem.u.	alle richtingen	22
* College Geschiedenis en Maatschappelijke Aspecten der WI&N	Stamhuis, Groenewegen	2 sem.u.	Alle tweedejaars van de Divisie W&I	120
* College Maatschappelijke Aspecten der WI&N	Tuininga, Groenewegen, Thijs	2 sem.u.	2 W, 2 Inf, 2 B, 2 A, 3 N, 3 S	120
* Interfacultair Keuzevak Ontwikkelingsvraagstukken 'Rozen in de woestijn. Succesvolle vormen van ontwikkelingssamenwerking'	Thijs (coördinatie) e.a.	2 sem.u. in sem. I	doctoraal alle richtingen	160
* IKO werkgroep Onderwijs	Thijs	1 sem.u.	doctoraal alle richtingen	4
* Biomedisch Management	Coördinatie B&S, i.s.m. Tuininga en Van Overbeeke	160u	vierde jaars Med. Bio.	15
* Wetenschapsgeschiedenis voor Levens-, Aard- en Milieuwetenschappers	De Pater, Stamhuis	2 sem.u.	Alle derdejaars van FAL en de tweedejaars van de divisie Aardwetenschappen	120
* Basiscursus milieukunde Themagroepen	Tuininga, Groenewegen, de Jong		doctoraal	
* Encyclopedie van de Biologie	Stamhuis	1 sem.u.	1 B (2 discussiegroepen)	2 x 12
* Methodologie van de Biologie	Stamhuis	1 sem.u.	1 B (2 discussiegroepen)	2 x 14

Voor een door roosterwijzigingen grote groep BWI, I studenten (ca. 90) werd het vak Geschiedenis en Maatschappelijke Aspecten BWI ondersteund met Teletop uitgevoerd als een college met de mogelijkheden om tussentijds opdrachten te maken. Een kleinere groep (11 studenten) heeft een werkcollege over de informatiesamenleving gevolgd.

3.2 Gastcolleges, begeleiding werkgroepen e.d.

G.D.Thijs

College in het kader van het Interfacultaire Keuzevak Ontwikkelingsvraagstukken (IKO) over: 'Good practices bij Onderwijsprojecten', 1 november

E.J. Tuininga

- 3 Colleges over milieubeleid in Leiden, Enschede en Amsterdam alsmede twee colleges over wetenschapsbeleid in Leiden.
- College over Imago van de natuurwetenschap, Studium Generale, Utrecht

3.3. Werkstukken verplichte AV-colleges, sectie GWIN

<i>naam</i>	<i>onderwerp</i>	<i>begeleider</i>
José Aker	The discovery of the coelacanth, a living fossil	Stamhuis
Cemil Arik	De geschiedenis van getallen	Stamhuis
D.W. van Bloois	Robert Koch en Tuberculose	De Pater
Melanie Breetveld	Het leven en werk van Robert Koch	De Pater
Aniska Chatta en Sandra de Haan	De geschiedenis van de bloedtransfusie	De Pater
Jeanine Dieben en Marit Gras	Plato	De Pater
Matthijs van der Gugten	Geschiedenis van de microscopie	Stamhuis
Saskia Haast	Het eiland van Santiago: Ramòn y Cajal	De Pater
M. van Kleef	James Hutton. De ontdekker van de geologie	Stamhuis
Dorus Mans	Life & work of Georges Cuvier	De Pater
Asma Ouchahd	Ibn Rushd and his contributions to philosophy and science from the 12 th century to the Renaissance	Stamhuis
Zalaika J. Rivero	The life of William Harvey (1578-1657)	Stamhuis
Chantal Severijnen	Röntgen: 100 years of X-rays	De Pater
Jessica Sipkens	The discovery of DNA	De Pater
Fabian Stavenuiter en Martine van Miltenburg	Darwin's evolutietheorie: de ontstaansgeschiedenis	De Pater
David M. Stork	De kijk op buitenaards leven door de eeuwen heen	De Pater
N.N. Tan	William Harvey en de bloedsomloop	Stamhuis
Shirley Uitte de Willige	Wilhelm Conrad Röntgen en de ontdekking van de röntgenstralen	De Pater
Brigitte Velthuis	De ontwikkeling van de cartografie	De Pater
Sander Verbruggen	Los Alamos Laboratory en haar aandeel in de informatica	Stamhuis
Arjen Vreugdenhil	Getallen getekend: irrationele getallen in de antieke wiskunde	De Pater

3.4 Werkstukken verplichte AV-colleges, sectie FWIN

<i>naam</i>	<i>onderwerp</i>	<i>begeleider</i>
Tomas van Hoek	Wetenschappelijke verklaringen in de geologie	Kirschenmann
Chris H.W. Lam	Econometrie & Operations Research – een wetenschapsfilosofische beschouwing	Kirschenmann
Herlina Roelants	Klonen Van Mensen: Goede of Slechte Zaak?	Kirschenmann

Yvonne Lassooy	Van welvaartsstaat naar risicomaatschappij – een nieuwe benadering van het milieuvraagstuk?	Kirschenmann
Gebriël Ybeles Smit	Scientific belief	Kirschenmann
Brigitte Velthuis	Wetenschapsfilosofie	Kirschenmann
Danielle Overdijk	Allergie: het komt steeds vaker voor	Kirschenmann
Stefan Piet	Regels voor het mensenpark en genetische manipulatie	Kirschenmann
L.V. Berger	GAIA – de aarde als levend organisme	Kirschenmann

3.5 Doctoraalscripties

<i>naam</i>	<i>onderwerp</i>	<i>begeleider</i>
Bram Büscher	Implementing educational change projects	Thijs
Marijke van Langen	Risico's van toevoegingen. Een analyse van de discussie rond de invulling van het toegevoegd risico concept	Souren

3.6 Stages Beleid en Bestuur/Biomedisch Beleid en Management

Naam student	stageonderwerp	stageplaats	stagebegeleider
Lize Adriaensens	Meerjarenafspraken Zorg	NPCF	van Overbeeke
Firat Aras	Compassionate use van geneesmiddelen	Genzyme	van Overbeeke
Frank Braun	Comissie Terlouw	Ministerie van LNV	Tuininga
Moira Meijer	Reclametoezicht in Europa	Geneesmiddeleninspectie	van Overbeeke
Michiel Molanus	Dopingvraagstukken	NOC*NSF	van Overbeeke
Susanne Nekeman	Genomicsbeleid	RGO	van Overbeeke
Maaïke Prins	Dossierconform werken	VSM Geneesmiddelen	van Overbeeke
Marjolijn v.d. Riet	Sturing van wetenschappelijk onderzoek	Sanquin	Tuininga
Maaïke Schelfhorst	Thuismonitoring project	TNO Leiden	van Overbeeke
Linda Verhoeve	Incidenten met medische hulpmiddelen	Inspectie Volksgezondheid	van Overbeeke

Begeleiding Scripties

Naam student	Scriptieonderwerp	Begeleider
Firat Aras	Genomics	van Overbeeke
Paul Borgers	Orphan Drugs	van Overbeeke

3.8 Steun aan onderwijs in ontwikkelingslanden

Vnuit de vakgroep is Thijs betrokken bij het PDP-project dat vanuit de VU wordt ondersteund. Het Physics Development Project (PDP) speelt zich af aan de University of San Carlos (USC) in Cebu, Filippijnen. Het project wordt gefinancierd door NUFFIC en loopt vanaf juli 1995. Afgelopen jaar was de start van de tweede (en laatste) projectfase die eindigt op 1 januari 2004. Het project is gericht op de heroriëntatie van het natuurkundeonderwijs in het Physics Department, vanaf de verbetering van het service-onderwijs aan andere USC afdelingen, en de vernieuwing van de basispractica, tot de verbetering van het BSc natuurkunde programma en de verdere opleiding van de natuurkunde stafleden. De heroriëntatie heeft betrekking op het meer toepassingsgericht maken van het natuurkundeonderwijs en het beter afstemmen op de behoefte van de arbeidsmarkt. In het project zijn twee Nederlandse fysici werkzaam: Kees Karremans (NUFFIC) en Ben Zuidberg (DGIS). De inbreng vanuit de VU door de Faculteit Natuurkunde en Sterrenkunde en het VU Centrum Internationale Samenwerking (CIS) betreft advisering bij verbetering van practica en kandidaatscolleges, training van USC natuurkundestaf en begeleiding van stafleden in MSc en PhD programma's. De PDP cursusontwikkeling heeft goede voortgang gemaakt. Het derde en vierde studiejaar zijn inmiddels nader ingevuld, terwijl ook het curriculum van het nieuwe 5e studiejaar (met projectwerk en stage in de industrie) is gedefinieerd. Afgelopen jaar verbleven aan de VU: Roland Otadoy (promotie-onderzoek vaste stoffysica) en Rommel Bacabac (doctoraal programma natuurkunde). Otadoy promoveerde op 3 oktober aan de University of the Philippines in Manilla, met prof. Adri Lodder (VU) als copromotor. Bacabac legde het doctoraalexamen af op 25 september en trad vervolgens als AIO in dienst bij de afdeling Klinische Fysica en Informatica van VU-MC voor promotieonderzoek op het gebied van 'Microgravity and Bone Cell Mechanosensitivity'.

4. WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

4.1 Sectie GWIN

C. de Pater

- *Newtonianisme in Nederland, receptie en verspreiding*

Gang van zaken: In de afgelopen jaren zijn reeds een aantal onderzoeksresultaten gepubliceerd. Momenteel wordt aandacht geschonken aan de leerlingen van 's-Gravesande, van wie er enkele hoogleraar aan de Nederlandse universiteit zijn geweest. Een van de promovendi van 's-Gravesande was de latere predikant Alexander Comrie. Hij schreef een dissertatie met stellingen over Newton. De vertaling ervan is een meerjarenproject. De filosoof Frans Hemsterhuis was eveneens een leerling van 's-Gravesande. Over hem wordt een artikel voorbereid.

Langlopend project: Monografie over Willem Jacob 's-Gravesande. Uitgangspunt hiervoor is de inleiding in een bronnenpublicatie (in Nederlandse vertaling) uit 1988

- *Geloof en natuurwetenschap*

Gang van zaken: Enkele deelprojecten betreffende de verhouding geloof en wetenschap, 16e-20e eeuw. Gezien de betekenis van de relatie geloof-wetenschap voor het achttiende-eeuwse newtonianisme valt dit onderzoek voor een deel samen met het voorgaande. De inventarisatie van vragen rond deze relatie in de eerste decennia van het bestaan (begin twintigste eeuw) van de Christelijke Vereniging van Natuur- en Geneeskundigen in Nederland is een meerjarenplan dat ook dit jaar is voortgezet. Het betreft hier de problematiek rond Darwin en in mindere mate de relativiteits-theorie en de quantummechanica. Een geplande publicatie hiervoor staat in het teken van het VU-jubileum in 2005.

I.H. Stamhuis

- *Statistiek en waarschijnlijkheidsrekening vanaf ± 1750*

Gang van zaken: Samen met prof. dr. P.M.M. Klep (KUN) is gewerkt aan de bundel getiteld: *The Statistical Mind in a Pre-Statistical Era. The Netherlands 1750-1850*. Er is een lezing gehouden in Mexico over hoofdstuk 3: 'An Unbridgeable Gap between Two Approaches to Statistics'. Proefdrukken werden gecontroleerd. Er is gewerkt aan een Index on Subjects and Names. Voorjaar 2002 zal het boek uitkomen.

- *Thema's uit de geschiedenis van de genetica*

Gang van zaken:

- a. Dit onderzoeksthema evolueert zich in de richting van de rol van de statistiek in het ontstaan van de genetica rond 1900. Hierover is in Denver een lezing gehouden.
- b. Het artikel 'Hugo de Vries' Intracellular Pangenesis not the Expected Sensation' is aan een internationaal tijdschrift aangeboden.

I.H. Stamhuis en B. Hertz

- *Vrouwen en gender in de geschiedenis van de bètavakken*

Gang van Zaken: Er is begonnen met een onderzoek naar de eerste vrouwelijke studenten aan de Faculteit Wis-en Natuurkunde aan de VU. Hierover is in Mexico door Ida Stamhuis een lezing gehouden. Brigitte Hertz is begonnen met het interviewen van deze dames.

4.2 Sectie FWIN

P.P. Kirschenmann

- *Evaluatieve en normatieve vragen rond wetenschap en onzekerheid*
(p.m.: Onderzoek binnen het VWF-programma 'Kennis, normativiteit en praktijk', Faculteit der Wijsbegeerte, Onderzoekschool 'Wetenschap, technologie en moderne cultuur')
Gang van zaken: zie Publicaties.
Voor publicatie geaccepteerd: "On Self-Organization, Design, and the Almost-Inevitableness of Complex Order", ESSSAT Yearbook, *Studies in Science & Theology* vol 8: 17-42
- *Zijn er morele kaders voor wetenschappelijk-technologische en duurzame ontwikkelingen?*
(p.m.: Onderzoek binnen het VWF-programma 'Ethiek en betwiste consensus', Instituut voor Ethiek van de Vrije Universiteit, Onderzoekschool 'Ethiek')
Gang van zaken: zie Publicaties.
Gereedgekomen stuk: 'Risico-maatschappij en milieuethiek', 15pp.
- *Realisme in relatie met het meetprobleem en ander interpretatieproblemen van de quantum-mechanica*
(p.m.: verder onderzoek binnen de Faculteit der Wijsbegeerte)
Gang van zaken: Actieve deelname aan landelijke studiegroep.

4.3 Sectie MAWIN

4.3.1 *Uitgevoerd binnen de sectie*

P. Groenewegen

- *Technologie- en wetenschapsonderzoek*
  1. Met dr. J. Willems, wetenschapscommunicatie, en Prof. Dr. J. Kleinnijenhuis is samen met Drs. Mark Bos een project voorbereid waarin de rol van wetenschappers in het formuleren van gezondheidsclaims centraal staat. De werkzaamheden zijn na 1 juni 2001 door de Faculteit Biologie voortgezet.
  2. *Milieu en technologie* het EU-project 'Eco-efficient Services' is afgerond met de rapportage.

P.T. de Jong

- *Creating Eco-Efficient Producer Services*
Financiering: Europese Commissie (DG XII)
Looptijd project: 1-9-1998 tot 1-2-2001
Doel van het onderzoek was na te gaan welke elementen de ontwikkeling van eco-efficiënte dienstverlening stimuleren of juist in de weg staan. Onder eco-efficiënte dienstverlening worden product/dienstcombinaties verstaan die eenzelfde functie vervullen als andere product/dienstcombinaties, maar die een hogere toegevoegde waarde vertegenwoordigen terwijl de milieubelasting, gemeten over de gehele levenscyclus, vermindert. In het onderzoek ligt de nadruk op het leveren van diensten tussen bedrijven (business-to-business perspectief). Aan het project nemen vanuit Nederland twee instellingen deel: de Afdeling Algemene Vorming en STB-TNO. Participerende organisaties in andere Europese landen zijn: IOW (Duitsland), GRI (Zweden), CEED (Engeland), Avanzi (Italië) en IPTS (Spanje). Begin 2001 werd het project afgerond met het uitbrengen van een eindrapport.
- *Stuurgroep Chloor en Alternatieven.*
Financiering: VROM en Chemische Industrie
Looptijd project: juni 1999 tot november 2001

Gang van zaken: In maart 1999 werd een intentieverklaring ondertekend door vertegenwoordigers uit de hoek van de chemische industrie en de milieubeweging, die beoogt gezamenlijk in een alternatievenonderzoek vast te kunnen stellen: "In welke mate de chloorvrije en chloorhoudende varianten aan criteria voor duurzaamheid voldoen en inzicht te verwerven in het proces van eventuele omschakeling naar meer duurzame producten en processen." Dit onderzoek is uitgevoerd door de Stuurgroep Chloor en Alternatieven, die bestond uit representanten van de chemische industrie, milieuorganisaties en de wetenschap. Prof.ir. Eric-Jan Tuininga was de voorzitter van de Stuurgroep, Dr. Paulien de Jong de secretaris. De stuurgroep heeft in 2001 zes keer vergaderd en is twee keer bijeengekomen in aanwezigheid van de leden van haar wetenschappelijke en maatschappelijke adviesraden. In september 2001 werd het eindrapport definitief vastgesteld. De Stuurgroep Chloor en Alternatieven is er niet in geslaagd om de in 1999 mogelijk geachte brug te slaan tussen visies van de milieuorganisaties en de industrie over toepassingen van chloor. Cruciaal is het verschil gebleken in de beoordeling van persistente, bio-accumulerende en/of toxische stoffen en de interpretatie van het voorzorg-principe.

- *Samenwerking Design for Sustainability Program aan de Universiteit Delft*

Tot november 2001 werkte Paulien de Jong 2 dagen in de week samen bij een onderdeel van de Faculteit Industrieel Ontwerpen aan de Technische Universiteit Delft, de afdeling 'Design for Sustainability'. Doel van de samenwerking was kennis en ervaringen te delen op het gebied van de diensteninnovaties, door bij te dragen aan:

- de formulering van een methode gericht op bedrijven in verschillende branches die nieuwe product-dienst combinaties willen ontwikkelen, maar ook
- de organisatie van een workshop over eco-efficiënte product-service innovaties die in oktober 2001 plaatsvond in de Rode Hoed.

A.F.M.M. Souren

- *De benutting van ecotoxicologische kennis in milieubeleid en -management*

Begeleiders: N.M. van Straalen en E.J. Tuininga (promotores), P. Groenewegen

Looptijd: sept. 1997-sept. 2002

Financiering: eerste geldstroom

Gang van zaken: Na terugkeer van verlof begin maart heb ik gewerkt aan een publicatie samen met prof. N.M. van Straalen over de normstelling voor Zink toegespitst op de Nederlandse context. De publicatie is geschreven naar aanleiding van een congresvoordracht voor de Australasian Society of Ecotoxicology te Cranberra, Australie door Van Straalen en zal in bewerkte vorm opgenomen worden in mijn proefschrift. De publicatie is inmiddels geaccepteerd door het Australasian Journal of Ecotoxicology. Tot aan het vertrek in juni is een eerste opzet geschreven voor de inhoudsopgaven van mijn proefschrift, dat behalve inleiding, theorie en methodologie twee contextuele en vier empirische hoofdstukken omvat. Conclusies en reflectie zullen in de twee afsluitende hoofdstukken behandeld worden.

G.D. Thijs

- *Kennisoverdracht in ontwikkelingsprojecten: bevorderen van conceptuele inzichten en verwerven van praktische vaardigheden*

Gang van zaken:

- a) Bewerking van artikelen voorvloeiend uit promotieonderzoek van H. Zaaiman betreffende selectie voor een 'foundation year for science and mathematics in South Africa'.
- b) Uitwerken van presentaties over 'research in physics education'.
- c) Adviseren over research in science education voor de *National Research Foundation* in Zuid Afrika

I. van der Weijden

- *Kwaliteitsbeoordeling van wetenschappelijk medisch/farmaceutisch onderzoek*
Kwaliteitsbeoordeling van (wetenschappelijk) gezondheidsonderzoek
Financiering: Eerste geldstroom + NWO-Medische Wetenschappen
Begeleiders: E.J. Tuininga, P. Groenewegen, E.C. Klasen (Universiteit Leiden)
Looptijd: februari 1999-februari 2003
Gang van zaken: Het onderzoek heeft normale voortgang gevonden.

4.3.2 Uitgevoerd buiten de sectie

Thijs is betrokken bij de begeleiding van het volgende buiten de vakgroep uitgevoerde onderzoek:

J. Buning

- *Ontwikkelen van cursusmateriaal om de begeleiding en voorgangsbeoordeling in het natuurkunde practicum te verbeteren.*
Financiering: Onderwijs Kwaliteitsfonds 1997-1999, nadien eerste geldstroom
Uitvoering: J. Buning
Begeleiding: J.J.H. van den Akker (promotor), D. Lenstra (promotor), G.D.Thijs (co-promotor)
Gang van zaken: Het onderzoek is gericht op (1) het ontwikkelen van een didactiek waarin het verwerven van onderzoeksvaardigheden door studenten in het natuurkunde practicum kan worden gediagnosticeerd, en (2) het vormgeven aan een cursus die practicum-assistenten moet toerusten op het begeleiden van studenten op het practicum. Voorgaande analyse van interview protocollen vond plaats. Een tijdschema werd opgesteld gericht op afronding van de datacollectie en beschrijving van het onderzoek in een proefschrift uiterlijk eind 2002. Verschillende conferentie-papers en voordrachten werden voorbereid.

5. PUBLICATIES

5.1 Wetenschappelijke publicaties

J.B. Buning & G.D. Thijs

Comparing teaching assistants guiding students in physics undergraduate laboratories, paper presented at the third international ESERA conference, Thessaloniki, 24-27 augustus, 13 p.

J.B. Buning & G.D. Thijs

Het opleiden van onderwijsassistenten op het universitaire natuurkunde practicum. Een vergelijking van een beginnende en een ervaren assistent, paper gepresenteerd op Onderwijs Research Dagen, Amsterdam 27-28 juni, 18 p.

P.P. Kirschenmann

'Intrinsically' or Just 'Instrumentally' Valuable? On Structural Types of Values of Scientific Knowledge, *Journal for General Philosophy of Science* 32 (2001), p. 237-256

P.P. Kirschenmann

Science and Multiculturalism: Some Questions Still Remain, *Annals of the Japan Association for Philosophy of Science* 10 (2001), No. 3, p. 1-18

P.P. Kirschenmann

Science, Nature and Ethics: Critical Philosophical Studies, Delft: Eburon 2001, xxi + 202

C. de Pater

'Isaac Newton en zijn gravitatietheorie', in: Machiel Keestra (red.), *Doorbraken in de natuurkunde*, Amsterdam, 2001, p. 81-108

H.Zaaiman, H. van der Flier, & G.D. Thijs

'Dynamic testing in selection for an educational programme assessing South African performance on the Raven progressive matrices', *International Journal of Selection and Assessment*, vol.9, no. 3, p. 258-269

5.2 Vakpublicaties

Drunen, M. van, J. Bouwma, M. Koene, P. de Jong, A. Tukker, E.J. Tuininga, *Controverses rondom chloor – overbrugbaar?: Eindrapportage Stuurgroep Chloor en Alternatieven*. Utrecht: SNM/Leidschendam:VNCI

J.J.F.Heins & G.D.Thijs (red.)

The winner takes it all? Verdelingsvraagstukken in de wereld, Themabundel Ontwikkelingsproblematiek nr. 12, VU Huisdrukkerij, 160 p.

P.P. Kirschenmann

Onzekerheid en risico in wetenschap, maatschappij en ethiek, Amsterdam: VU Boekhandel/Uitgeverij 2001, 26 p.

I.H. Stamhuis

'Vrouwen en Wetenschap. Zelfreflectie Wetenschapsonderzoekers nodig', *Tijdschrift voor wetenschap, technologie en samenleving* 9, p. 72-74

G.D.Thijs

Report of visit to University of San Carlos - Adjustments in the main PDP project components,
Report for submission to NUFFIC, 26 maart, 21 p.

G.D.Thijs

Voorstellen op basis van bezoek aan de Universiteit van Suriname, november, 12 pp.

Wolsink, M. & P. de Jong (2001) Waste Sector Structure: Institutional Capacity for Planning
Waste Reduction. *Tijdschrift voor Sociale en Economische Geografie*, Vol. 92 (2) p.148 -
164

Zaring, O., M. Bartelomeo, P. Eder, P. Hopkinson, P. Groenewegen, P. James, P. de Jong, L.
Nijhuis, G. Scholl, A. Slob & M. Örnunge, *Creating Eco-Efficient Producer Services:
Research Report*. Gothenburg: GRI

5.3 Abstracts, conferentiepapers, posters

P.P. Kirschenmann

*'Intrinsiek' of slechts 'instrumenteel' waardevol? Over structurele typen van waarden van
wetenschappelijke kennis*. Tweede Vlaams-Nederlands Congres voor Algemene en Speciale
Wetenschapsfilosofie, Leusden, ca. 14 p.

Astrid F.M.M. Souren, M. van Langen, P. Groenewegen, N.M. van Straalen

*Knowledge utilization within a complex institutional setting of coalitions, organizations and
domains: the case of standards for soil pollution in the Netherlands*, 4S congres te Boston,
USA, 1- 4 november 2001

5.4 Recensies

Ida H. Stamhuis

Stigler, Stephen M., *Statistics on the Table: The history of statistical concepts and methods*
(Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1999), *Isis* 92 (2000), 762-763

Ida H. Stamhuis

Richard Mankiewicz, 'Het verhaal van de wiskunde' (Uniepers Abcoude, i.s.m. *Natuur en
Techniek*, 2000), *Gewina*.24 (2001), 172-173

6. VOORDRACHTEN, CONGRESSEN, SYMPOSIA

6.1 Organisatie van congressen, symposia, e.d.

Ida H. Stamhuis

- Colloquium *Geschiedenis van de Wiskunde*, Vrije Universiteit Amsterdam (georganiseerd samen met Teun Koetsier); Ida H. Stamhuis (Chair), 27 maart
- Colloquium: *Two Generations of Dutch Biology : Willem Vrolik at Artis and Hugo de Vries at the Hortus*, Vrije Universiteit Amsterdam, 18 april
- Conference of the History of Science Society 2001, Denver 8-11 November 2001: Session proposed and chaired by Ida H. Stamhuis: *Quantification and Modeling in Science and Society*, 9 november

6.2 Deelname aan congressen, symposia, werkgroepen, seminaria, e.d.

2 februari	Vergadering Nederlandse Vereniging voor Logica en Wijsbegeerte der Exacte Wetenschappen 'De Toekomst van de Logica', Utrecht (Kirschenmann)
5, 12, 19 en 26 februari	<i>Geschiedenis van de Wiskunde in Europees Perspectief</i> , Studium Generale, Universiteit van Amsterdam (Stamhuis)
19 en 20 maart	Mathematisch Congres, VU Amsterdam (Stamhuis)
21 maart	Dag van het onderwijs - Bachelor en Master structuur, Vrije Universiteit, Amsterdam (Thijs)
27 maart	Colloquium <i>Geschiedenis van de Wiskunde</i> , VU Amsterdam (Stamhuis)
28-30 maart	Conference 'On the Uniqueness of Humankind', Bad Neuenahr (Kirschenmann)
17 april	Public Symposium 'Women in Science'. Utrecht (Kirschenmann)
18 april	Colloquium: <i>Two Generations of Dutch Biology : Willem Vrolik at Artis and Hugo de Vries at the Hortus</i> , VU Amsterdam (Stamhuis, de Pater)
18-20 april	International Conference 'Coincidence, Necessity, Destiny', Loccum (Kirschenmann)
15 mei	Minisymposium 'Probleem en Mysterie', Amsterdam (Kirschenmann)
18-20 mei	Tweede Vlaams-Nederlands Congres voor Algemene en Speciale Wetenschapsfilosofie, Leusden (Kirschenmann)
7 juni	Symposium 'Religion and Public Political Debate', VU (Kirschenmann)
8 juni	Studiemiddag <i>Zoeken naar Zekerheid</i> (Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, Amsterdam) (Stamhuis)
11 juni	Voorjaarsvergadering Vereniging van Ethici in Nederland 'De morele aspecten van duurzaamheid', Utrecht (Kirschenmann)
20-22 juni	Epistemologie Conferentie, VU (Kirschenmann)
28 juni	Symposium ter gelegenheid van het afscheid van Floris Cohen als hoogleraar wetenschapsgeschiedenis aan de Universiteit Twente (De Pater)
28 juni	Atelier Huizinga Onderzoeksschool 'Geleerde of Genie', Universiteit van Amsterdam (Stamhuis)
29 juni	Symposium 'Wetenschap, natuur en ethiek', VU (Kirschenmann)
8-15 juli	International Congress of History of Science, Mexico-Stad, Mexico (Stamhuis)
30-31 augustus	Openingsconferentie Faculteit der Wijsbegeerte 'Wat is waarheid?', Elspeet (Kirschenmann)
18-20 sept.	Congres Hemsterhuis: 'A European Philosopher Rediscovered', Leeuwarden (De Pater)
19 september	Studiedag 'De Koninklijke Akademie van Wetenschappen en de Tweede Gouden Eeuw', KNAW, Amsterdam (Stamhuis)

- 6 oktober Najaarsvergadering Gewina. Thema: Verpleging en Verzorging. Een Historische Verkenning (Nationaal Museum Verpleging en Verzorging, Angerlo) (Stamhuis)
- 8-11 november Conference of the History of Science Society 2001, Denver (VS) (Stamhuis)
- 23 november Vergadering Nederlandse Vereniging voor Wetenschapsfilosofie 'Kennis en cultuur', Utrecht (Kirschenmann)
- 17 december Najaarsvergadering Vereniging van Ethici in Nederland 'Recent ethiek-onderzoek in Nederland', Utrecht (Kirschenmann)

6.3 Voordrachten binnenland

P.P. Kirschenmann

29 juni

Onzekerheid en risico in wetenschap, maatschappij en ethiek, afscheidsrede, VU

C. de Pater

19 september

Hemsterhuis as a philosopher of nature, tijdens het congres Hemsterhuis 'A European Philosopher Rediscovered', Leeuwarden

I.H. Stamhuis

18 april

Hugo de Vries' Ideas on Heredity and Mendel's Laws, VU, Amsterdam

28 juni

Commentator op lezing van Nele Bracke (Universiteit Leuven) over Statistiek in België in de Negentiende Eeuw, UvA, Amsterdam

6.4 Voordrachten buitenland

Gerard Thijs

23 januari

'Students' alternative conceptions in physics', Dolores F. Hernandez Lecture on Science and Mathematics Education, UP-ISMED, Manilla, Filipijnen

Ida Stamhuis

9 juli

An unbridgeable gap between two approaches to statistics. International Congress of History of Science, Mexico-Stad, Mexico

10 juli

To be a female student of science at a Calvinistic university, 1930-1960. Some remarks. International Congress of History of Science, Mexico-Stad, Mexico

9 november

Conference of the History of Science Society 2001, Denver 8-11 November. Session proposed and chaired by Ida H. Stamhuis: Quantification and Modeling in Science and Society, 'Biologists, not applied statisticians', statistics and genetics at the beginning of the 20th century

6.5 Bezoeken aan buitenlandse instituten, e.d.

Gerard Thijs

- University of the Philippines- National Institute for Science and Mathematics Education Development, Manilla, Filipijnen, 22-23 januari
- Physics Department, University of San Carlos, Cebu City, Filipijnen, 14-21 en 24-28 januari.
- Anton de Kom Universiteit van Suriname, 4-9 november

7. BESTUURLIJKE FUNCTIES

7.1 Binnen de Bèta-Faculiteiten

P. Groenewegen

- Lid Computercommissie Divisie Natuurkunde en Sterrenkunde

C. de Pater

- Lid bèta-bibliotheekcommissie

G.D. Thijs

- Lid van de Begeleidingsgroep van het OKF-project 'Verbetering van de begeleiding en voortgangbeoordeling in de natuurkundepracticum'

E.J. Tuininga

- Lid Interfacultaire Onderwijs Commissie
- Voorzitter Computercommissie, Divisie Natuurkunde en Sterrenkunde

7.2 Binnen de universiteit

G.D. Thijs

- Voorzitter Dagelijks Bestuur van Interfacultaire Commissie Ontwikkelingsproblematiek
- Voorzitter Begeleidingscommissie Voorbereidend Jaar Anderstalige Studenten VASVU
- VU Project Director van het Physics Development Project PDP

I.H. Stamhuis

- Contactpersoon FEW met de Historische Commissie 2005
- Medebegeleider C. Schilt, promotieonderzoek over Simon Stevin, promotor C. Davids (Afd. Geschiedenis, VU)

E.J. Tuininga

- Lid Podium commissie van de VU-Vereniging

7.3 Nevenfuncties, nevenactiviteiten, e.d.

P. Groenewegen

- Lid redactie *Business Strategy and the Environment*
- Lid Action Planning Committee Greening of Industry Network
- Reviewer *Business Strategy and the Environment, Science, Technology and Human Values* en *Journal of Natural Resources and Society*, NWO

P.P. Kirschenmann

- Lid Bestuur Onderzoekschool Ethiek
- Lid landelijke studiegroep Grondslagen van de Natuurkunde

C. de Pater

- Docent geschiedenis van de natuurwetenschappen, Evangelische Hogeschool Amersfoort (eerste halfjaar)

- Lid Provinciaal Utrechtsch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen

I.H. Stamhuis

- President of the Commission on Women in Science, Technology and Medicine, Division History of Science of the International Union on the History and Philosophy of Science (IUHPS/DHS)
- Associate Editor *International Statistical Review* (ISR)
- Reviewer *Isis* en *Minerva*

G.D. Thijs

- Full member of European Science Education Research Association (ESERA)
- Reviewer voor externe 'Evaluation of research outputs' van de National Research Foundation (NRF), Pretoria, Zuid-Afrika.

E.J. Tuininga

- Voorzitter Stichting Energie en Samenleving
- Lid Sectie Sociale Vragen van Raad van Kerken
- Lid kernredactie *Tijdschrift voor Wetenschap, Technologie en Samenleving (TWTS)*
- Voorzitter Stichting Milieu Educatie (Utrecht)
- Lid van het bestuur van de Stichting Communicatie Afdeling in de chemie C₃
- Lid bestuur Rathenau Instituut

8. PROMOTIE-ONDERZOEKEN EN -COMMISSIES (BUITEN DE VU)

P.P. Kirschenmann

- J.C. Wesselius (Toronto), Objectivity in Feminist Epistemologies (promotor samen met prof. dr. H. Hart)